

PROGRAM WYCHOWAWCZY

Jednym z najistotniejszych zadań współczesnej szkoły w dziedzinie wychowania jest wspomaganie rodziców, czy wręcz zastępowanie ich w przypadkach ewidentnej niemocy z ich strony. Często szkoła staje się jedynym źródłem informacji i wiedzy dla uczniów i ich rodziców o otaczającej nas rzeczywistości, o życiu i jego aspektach.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego mówi, że uczniowie we współczesnej szkole powinni :

- znaleźć możliwość wszechstronnego rozwoju osobowego w sferze intelektualnej, psychicznej, społecznej, moralnej, estetycznej, duchowej i zdrowotnej.
- umieć dążyć do osiągnięcia celów życiowych i poszukiwać wartości wg których określą własne miejsce w świecie.
- dążyć do samodoskonalenia się poprzez umiejętne rozpoznawanie wartości moralnych i dokonywanie prawidłowych wyborów.

Wspomaganie młodzieży w rozwoju powinno dokonywać się na trzech poziomach (za Z.B. Gasiem Pomoc psychologiczna młodzieży 1995):

1. Poziom 1 – zanim problemy się pojawią lub zanim przekształcą się w sytuację kryzysową. Działania edukacyjne muszą zmierzać do likwidacji czynników destrukcyjnych, modyfikacji środowiska wychowawczego i rozwijania umiejętności radzenia sobie z wymogami życia.
2. Poziom 2 – wstępna faza rozwoju trudności. Celem działań jest rozwiązanie zaistniałego problemu i odzyskanie przez nastolatka poziomu konstruktywnego funkcjonowania oraz zabezpieczenie go przed poważniejszymi trudnościami.
3. Poziom 3 – po rozwiązaniu kryzysu. Działania powinny być skoncentrowane na tych którzy poradzili sobie i włączeniu ich do systemu samopomocy uczniowskiej.

Miejscem szczególnie intensywnych działań na rzecz młodzieży powinna być szkoła bowiem jest to miejsce w którym :

- wyzwalamy się trudności związane z przyjmowaniem odpowiedzialności za własne życie,

- następuje intensywny rozwój w zakresie funkcjonowania interpersonalnego i społecznego w grupie rówieśniczej,
- dochodzi do konfrontacji autorytetów i kształtowania się poczucia własnej tożsamości nastolatka,
- młodzież spędza znaczną część aktywnego życia,
- jest łatwy dostęp do środowiska młodzieżowego i można zorganizować prowadzenie oddziaływania.

Szkoła średnia to ostatni etap szkolnego życia ucznia. Przychodzą do niej młodzi ludzie częściowo już ukształtowani, z wyrobionym światopoglądem, ukształtowaną osobowością. W trakcie pobytu w szkole osiągają pełnoletniość i nabywają praw ludzi dorosłych. Posiadają już spory zakres wiedzy o życiu, o czyhających na nich niebezpieczeństwach i wiedzą jak sobie radzić choć nie zawsze potrafią.

Aby pomóc wychowawcom klas licealnych w konstruowaniu programów i planów nauczania i wychowania, korzystając z wieloletniego doświadczenia i wiedzy, przygotowałam zestawy tematów i zagadnień do omówienia na godzinach do dyspozycji wychowawcy. Ich realizację można włączyć do ścieżek edukacyjnych, dopasować do indywidualnych potrzeb zespołu uczniowskiego oraz rozbić na kilka jednostek lekcyjnych. Tematy i zagadnienia opracowałam na trzyletni cykl nauczania, ale jest ich tak dużo, że wychowawcy klas 5 teraz i później klas 4 mogą wybrać z nich te, których realizacja pomoże wychowankom.

TEMATY I ZAGADNIEŃ NA "GODZINY WYCHOWAWCZE"

KLASA I.

1. Poznajmy się – indywidualne prezentacje.
2. Co nas łączy – prezentacja zainteresowań, form spędzania czasu wolnego, zdolności i uzdolnień itp.
3. Tworzymy grupę – ustalanie celów i reguł grupowych.
4. Niewłaściwe zachowania w grupie i sposoby zapobiegania im (lizusostwo, donosicielstwo, obmawianie, wyśmiewanie itp.)
5. Koleżeństwo, kumplostwo, przyjaźń, miłość – czy znasz różnice.
6. Rola współpracy i pomocy grupy w osiągnięciu celów indywidualnych i grupowych.

7. Planowanie własnego rozwoju.
8. Rozległość zainteresowań jako czynnik ułatwiający dokonanie wyboru.
9. Ściąganie, podpowiadanie, wagary a solidarność i uczciwość wobec siebie i innych.
10. Jak się uczyć efektywnie.
11. Umiejętne gospodarowanie czasem pracy i wolnym od zajęć.
12. Niepowodzenia to porażki czy kolejne etapy w drodze do celu ?
13. Umiejętność stawiania celów w zależności od własnych możliwości i potrzeb.
14. Rola wykształcenia we współczesnym świecie.
15. Jak umiejętnie poszukiwać informacji.
16. Dyskusja jako jedna z form zdobywania wiedzy.
17. Przeprowadzenie dyskusji na wybrany temat wg. reguł i omówienie rezultatów.
Ćwiczenie umiejętności wypowiedzania własnych sądów.
18. Uczucia - identyfikacja i nazywanie uczuć.
19. Dobre sposoby radzenia sobie ze złością, gniewem, rozczarowaniem, stresem.
20. Komunikacja werbalna i niewerbalna, umiejętność odczytywania sygnałów z otoczenia.
21. Nieagresywne wyrażanie emocji negatywnych –"język JA".
22. Wyrażanie buntu w sposób społecznie akceptowalny, nie psujący relacji między rówieśnikami.
23. Rola agresji, wulgaryzmów i żargonu w wyrażaniu emocji i kształtowaniu kontaktów między ludźmi.
24. Źródła zagrożeń dla zdrowia i życia współczesnego człowieka.
25. Rola środowisk społecznych, sytuacji polityczno- gospodarczej kraju i świata, normy i reguły obyczajowe i religijne, itp.
26. Rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno- gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.)
27. Rola używek w radzeniu sobie z trudnościami i nawiązywaniem kontaktów.
Manipulowanie świadomością.
28. Mechanizm powstawania uzależnień.
29. Mówienie " NIE" a autorytet w grupie.
30. Zdrowe odżywianie się – anoreksja, bulimia. Akceptacja obrazu własnego ciała.
31. Lekcja z cyklu " POLECAM" - ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert itp.

32. Wyjścia do kina, wyjazdy do teatru, wycieczki, biwaki, przygotowywanie uroczystości szkolnych itp. .

PROPOZYCJE TEMATÓW I ZAGADNIENÍ NA "GODZINY WYCHOWAWCZE" KLASA II

1. Życie w zgodzie z rytmem natury (nauka, wypoczynek – znalezienie właściwych proporcji).
2. Zdrowe odżywanie się. Szczupły nie musi oznaczać CHUDY .
3. Oswajanie stresu.
4. Aktywne rozwiązywanie problemów.
5. Jak się kłócić, jak krytykować – wyrażanie złości i gniewu w nieinwazyjny sposób.
6. Jak umiejętnie przyjmować krytykę – asertywne sposoby radzenia sobie.
7. Dotrzymywanie umów i obietnic – analiza własnych możliwości.
8. Umiejętność samooceny – moje wady i zalety.
9. Samoakceptacja źródłem rozwoju osobistego.
10. Jak zachować wewnętrzny spokój i pogodę ducha ?
11. Dyskusja, negocjacje, kompromis – rodzice i dzieci, dorośli i młodzież.
12. Inny nie znaczy gorszy – postawa tolerancji wobec drugiej osoby.
13. Umiejętność przeciwstawiania się zagrożeniom – mówienie NIE. Unikanie sytuacji sprzyjających powstawaniu agresji i przemocy.
14. Kształtowanie relacji międzyludzkich – język "JA"
15. Bariery komunikacyjne – język "TY"
16. Doradzać czy wysłuchać – rola aktywnego słuchania w pomaganiu innym.
17. Nieśmiałość – zaleta czy wada .
18. Rola przyjaźni i miłości w rozwoju emocjonalnym człowieka.
19. Ludzie którym ufam. Autorytety.
20. Kultura bycia czyli SAVOIR VIVRE na co dzień.
21. Kim jestem – pojęcie godności ludzkiej. Media i wszystko na sprzedaż ?
22. Ja w zjednoczonej EUROPIE . Kim jestem i dokąd zmierzam.
23. Rzeczywistość w której żyję. Moje prawa i obowiązki.
24. Niemodne słowa ? : OJCZYŻNA, PATRIOTYZM, HONOR, POLAK, UCZCIWOŚĆ, CZŁOWIECZEŃSTWO.
25. Być czy mieć ?

26. Ukazywanie konsekwencji zachowań wobec innych. Rekompensowanie wyrządzonych krzywd.
27. Uczenie dostrzegania przemocy w środowisku rówieśniczym.
28. Wskazywanie osób i instytucji pomocnych w zwalczaniu przemocy.
29. Współczesny świat. Rola agresji w rozwiązywaniu międzynarodowych sporów. Wojny, terror, problem uchodźstwa.
30. Lekcja z cyklu " POLECAM" - ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert itp.
31. Wyjścia do kina, wyjazdy do teatru, wycieczki, biwaki, przygotowywanie uroczystości szkolnych itp. .

PROPOZYCJE TEMATÓW I ZAGADNIENI NA "GODZINY WYCHOWAWCZE"

KLASA III

1. Dokąd zmierzamy ? Rola wykształcenia w planowaniu rozwoju osobistego.
2. Moda na dobre wykształcenie – "wyścig szczurów".
3. Kształcenie i samokształcenie, ich związek ze zdolnościami , zainteresowaniami i rozwojem osobistym.
4. Studia jako etap rozwoju a nie ostateczny efekt.
5. Moje plany życiowe – nauka, rodzina, praca. Wyznaczanie długoterminowych celów.
6. Pierwsze podsumowanie- TO UMIEM i POTRAFIĘ .
7. Praca twórcza i odtwórcza a satysfakcja osobista
8. Człowiek twórczy a używki.
9. Związki między różnego rodzaju środkami psychoaktywnymi, a wynikami w nauce, pracy, twórczości.
10. Pasja a sukces zawodowy.
11. Kariera czy rodzina ? Czy umiesz dokonać wyboru.
12. Co to znaczy być dojrzałym. Dojrzałość psychiczna, fizyczna, emocjonalna i społeczna.
13. Bycie dojrzałym to " wolność OD" czy " wolność DO" czegoś.
14. Własny STYL a nakazy mody.
15. Wpływ reklam i środków masowego przekazu na dokonywanie wyborów.
16. Zagrożenia płynące z Internetu.
17. Polska emancypacja. Rola kobiet w życiu zawodowym, rodzinnym i społecznym.

18. Demokracja w "polskim" wydaniu, fikcja czy szkoła życia.
19. Ludzie starsi i sprawni inaczej – okazywanie szacunku, pomocy i tolerancji dla ich słabości.
20. Alienacja człowieka we współczesnym świecie.
21. Współczesne zagrożenia ekologiczne, cywilizacyjne, ekonomiczne, polityczne i kulturowe.
22. Rola stowarzyszeń charytatywnych i wolontariatu w pomaganiu ludziom chorym, biednym, starszym, uchodźcom.
23. Kształcenie umiejętności dawania z siebie innym. Wolontariat.
24. Radzenie sobie z przedmaturalnym stresem.
25. Lekcja z cyklu " POLECAM" - ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert itp.
26. Wyjścia do kina, wyjazdy do teatru, wycieczki, biwaki, przygotowywanie uroczystości szkolnych itp. .